

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Tdo/3/2018
Identifikačné číslo spisu: 6414010474
Dátum vydania rozhodnutia: 20.02.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Pavol Farkaš
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:6414010474.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí konanom 20. februára 2018 v Bratislave v senáte zloženom z predsedu JUDr. Pavla Farkaša a sudcov JUDr. Patrika Príbelského, PhD. a JUDr. Dany Wänkeovej, v trestnej veci proti obvinenému H. F., pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a/, písm. c/, ods. 2 písm. d/ Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. b/ Tr. zák. o dovolaní obvineného proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 26. júla 2016, sp. zn. 2 To 46/2016, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného H. F. s a o d m i e t a.

Odôvodnenie

Okresný súd Žiar nad Hronom rozsudkom zo 17. februára 2016, sp. zn. 3T 41/2014 uznal obvineného za vinného zo zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a/, písm. c/, ods. 2 písm. d/ Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. b/ Tr. zák. na skutkovom základe, že

od presne nezistenej doby v roku 2017 až do dňa 12.04.2013 v rodinnom dome číslo XXX v obci P. B., okres B. X. P., ako aj v priestoroch k nemu patriacich, svojmu synovi mladistvému J. K., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom P. B. č. XXX, okres B. X. P., ktorý mu bol zverený do osobnej starostlivosti rozsudkom Okresného súdu Žiar nad Hronom, č. k. 8P 109/07 zo dňa 09.10.2007, právoplatným dňa 14.11.2007, neustále vulgárne nadával, bezdôvodne na neho kričal, vysmieval sa z jeho sexuálnej orientácie, pričom aj často fyzicky napádal a to tak, že ho udieral päťami a dľaňami rúk do oblasti hlavy, hlavne tváre, ako aj na iné časti tela, kopal ho nohami do celého tela, zdrazil ho a hodil o stenu, búchal mu hlavu o roh vane, svojou hlavou ho udieral do jeho hlavy, čím mu spôsobil povrchové zranenia nevyžadujúce si lekárske ošetrenie, ďalej mu od začiatku roka 2013 až do 12.04.2013 prikazoval, aby išiel od ľudí bývajúcich v obci P. B. pýtať peniaze a jedlo, ktoré mu mal následne priniesť a odovzdať, pričom týmto svojím konaním vyvolával počas tohto obdobia u mladistvého J. K. obavu o jeho život a zdravie.

Za to okresný súd obvinenému podľa § 208 ods. 2, § 38 ods. 2, ods. 7 Tr. zák. pri nezistení žiadnej poľahčujúcej okolnosti uvedenej v § 36 Tr. zák. a po zistení prítiažujúcich okolností uvedených v § 37

písm. h/, písm. m/ Tr. zák., za použitia § 41 ods. 2 Tr. zák., § 42 ods. 1 Tr. zák. uložil súhrnný trest odňatia slobody v trvaní 7 rokov so zaradením na výkon trestu do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia (podľa § 48 ods. 2 písm. b/ Tr. zák.).

Podľa § 73 ods. 2 písm. c/, písm. d/ Tr. zák. súd obvinenému uložil ochranné ambulantné protitoxikomanické liečenie.

Podľa § 42 ods. 2 Tr. zák. súd zároveň zrušil:

- výrok o treste trestného rozkazu Okresného súdu Žiar nad Hronom zo dňa 18. júla 2013, sp. zn. 2T/115/2013, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad,

- výrok o treste rozsudku Okresného súdu Žiar nad Hronom z 9. decembra 2015, sp. zn. 3T/4/2015, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Proti odsudzujúcemu rozsudku okresného súdu podali obvinený a okresný prokurátor odvolania, na základe ktorých Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 26. júla 2016, sp. zn. 2To/46/2016 podľa § 321 ods. 1, písm. e/, ods. 3 Tr. por. zrušil rozsudok Okresného súdu Žiar nad Hronom zo dňa 17. februára 2016, sp. zn. 3T/41/2014 vo výroku o treste a na základe § 322 ods. 3 Tr. por., podľa § 208 ods. 2 Tr. zák. účinného do 31. decembra 2015 s použitím § 38 ods. 2, ods. 7 Tr. zák., § 37 písm. h/, písm. m/ Tr. zák., § 39 ods. 1, ods. 3 písm. d/ Tr. zák. a § 41 ods. 2, § 42 ods. 1 Tr. zák. odsúdil obvineného H. F. k súhrnnému trestu odňatia slobody v trvaní 4 roky so zaradením na jeho výkon do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia (podľa § 48 ods. 2 písm. b/ Tr. zák.).

Zároveň krajský súd podľa § 42 ods. 2 Tr. zák. zrušil výrok o treste trestného rozkazu Okresného súdu Žiar nad Hronom z 18. júla 2013, sp. zn. 2T/115/2013 a výrok o treste rozsudku toho istého súdu z 9. decembra 2015, sp. zn. 3T/4/2015, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tieto výroky obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Odvolanie okresného prokurátora krajský súd podľa § 319 Tr. por. zamietol ako nedôvodné.

Rozsudok odvolacieho súdu napadol prostredníctvom obhajcu obvinený dovolaním, v ktorom uplatnil dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c/, písm. g/ a písm. i/ Tr. por., teda že bolo zásadným spôsobom porušené jeho právo na obhajobu, že rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom a že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

Obvinený v dovolaní konkrétne namietal, že žiadnej trestnej činnosti sa nedopustil. Poškodený - jeho syn E. F. ho obvinil bezdôvodne preto, aby mohol odísť za matkou do Anglicka. Na podporenie tohto tvrdenia v ďalšej časti citoval e-mailovú správu syna, ktorú poslal jeho bývalému obhajcovi. V danej súvislosti poukázal na svoju argumentáciu uvedenú v odvolaní, najmä že pred súdom prvého stupňa nebol usvedčený žiadnym priamym svedkom. Po návrate z výkonu trestu odňatia slobody sa riadne staral o tri maloleté deti, ktoré zanechala matka poškodeného po odchode do Anglicka.

Obvinený dôvodil, že je zrejماً nedôslednosť orgánov činných v trestnom konaní (zrejme mal dovolateľ na mysli správne nedôslednosť súdov) pri vyhodnotení skutkového deja. Ďalej poukázal na dve skupiny dôkazov - výpoveď poškodeného a tie, ktoré svedčia v jeho prospech. Súd vyhodnotil výpoveď poškodeného ako pravdivú a uznal ho vinným v zmysle obžaloby na základe jeho výpovede a výpovedí nepriamych svedkov. Na základe uvedeného má obvinený za to, že bolo zásadným spôsobom porušené jeho právo na obhajobu, rozhodnutie súdu je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom a rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

Obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil, že rozsudkom Krajského súdu Banská Bystrica z 26. júla 2016, sp. zn. 2To/46/2016 a v konaní ktoré mu predchádzalo bol porušený zákon v ustanovení § 208 ods. 2 Tr. zák. v jeho neprospech, aby podľa § 386 ods. 2 Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok krajského súdu, ako aj rozsudok Okresného súdu Žiar nad Hronom zo 17. februára 2016, sp. zn. 3T 41/2014 a podľa § 388 ods. 1 Tr. por., aby prikázal súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Prokurátorka okresnej prokuratúry sa v súvislosti s dovolacími námietkami obvineného vo svojom písomnom vyjadrení uviedla, že obvinený nekonkretizoval v čom vidí naplnenie uplatnených dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c/, písm. g/ a písm. i/ Tr. por. Poukázala na to, že obvinený a jeho obhajca boli vždy prítomní na hlavnom pojednávaní okresného súdu a mohli uplatňovať práva na obhajobu. Argumentáciu obvineného nie je možné zahrnúť pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por.

Podľa názoru prokurátorky nie je naplnený ani dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por., teda že rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom. Okresný súd vykonal dokazovanie v potrebnom rozsahu a zákonným spôsobom, čo konštatoval aj krajský súd v rámci odvolacieho konania. Postup orgánov činných v trestnom konaní a súdov pri získavaní a vykonávaní dôkazov, ktoré slúžili ako podklad pre rozhodnutie vo veci, bol v súlade so zákonom.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. prokurátorka uviedla, že dovolací súd je viazaný zisteným skutkovým stavom veci tak, ako ho ustálili súdy nižšieho stupňa, a teda správnosť a úplnosť zisteného skutku dovolací súd nemôže skúmať a meniť. Podľa jej názoru skutok obvineného bol súdmi správne podriadený pod zákonnú skutkovú podstatu zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a/, písm. c/, ods. 2 písm. d/ Tr. zák. a aj hmotnoprávne ustanovenia boli súdmi použité správne. Záverom vyjadrenia prokurátorka navrhla, aby dovolací súd dovolanie pre nesplnenie dovolacích dôvodov podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietol.

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre jeho podanie a zistil, že dovolanie proti napadnutému právoplatnému rozhodnutiu je prípustné (§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h/, § 566 ods. 3 Tr. por.), bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por.), v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Tr. por.) a na zákonom určenom mieste (§ 370 ods. 3 Tr. por.). Dovolanie súčasne spĺňa podmienky podľa § 373 ods. 1, 2 Tr. por. ako aj obsahové náležitosti uvedené v § 374 Tr. por. a nie je dôvod na postup podľa § 382 písm. a/, b/, d/, e/ ani f/ Tr. por.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí podľa § 381 Tr. por. zistil, že dovolanie podané obvineným dňa 13. júla 2017 nie je dôvodné.

Podľa § 371 ods. 4 Tr. por. (prvá veta) dôvody podľa odseku 1 písm. a/ až g/ nemožno ako okolnosť použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom; to neplatí, ak dovolanie podáva minister spravodlivosti.

Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok predstavuje výrazný zásah do inštitútu právoplatnosti, ktorá v pozícii základnej vlastnosti súdneho rozhodnutia predstavuje jeho nezmeniteľnosť a záväznosť ako prejav stability právnych vzťahov a právnej istoty v právnom štáte. Z uvedeného dôvodu je dovolanie určené k náprave výlučne zákonom taxatívne stanovených procesných a hmotnoprávnych väd, ktoré by svojím charakterom mohli mať vplyv na konanie a jeho procesný výsledok a ktoré je preto potrebné odstrániť. Dovolací súd je pri náprave uvedených väd v zásade až poslednou inštanciou, čo znamená, že preskúmava nedostatky, ktoré boli preskúmané už odvolacím súdom a neboli ním napravené, prípadne ním boli spôsobené. Tomu zodpovedá aj obmedzenie možnosti podať dovolanie v prípade, keď neboli využité riadne opravné prostriedky [§ 371 ods. 1 (veta prvá) Tr. por. a contrario, pokiaľ nejde o zákonné výnimky uvedené v tomto ustanovení] a povinnosť namietať niektoré dovolacie

dôvody najneskôr v odvolacom konaní (citované ustanovenie § 371 ods. 4 Tr. por.).

Cieľom ustanovenia § 371 ods. 4 Tr. por. je predísť tomu, aby konanie pred dovolacím súdom slúžilo ako možnosť namietat' stále nové nedostatky, ktoré mohli byť zhojené už v konaní pred súdom nižšieho stupňa. Zákonodarca v tejto súvislosti zrejme predpokladal, že pokiaľ bola namietaná vada dovolateľovi známa už v pôvodnom konaní a tento sa ju snažil odstrániť pri prvej možnej príležitosti, nejde o vadu tak závažnú, aby bolo možné preskúmať v dovolacom konaní a v konečnom dôsledku by mohlo ísť len o špekuláciu dovolateľa smerujúcu k predĺženiu celého konania.

Podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. dovolanie možno podať, ak bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu.

Koncepcia spravodlivého trestného konania zahŕňa aj právo na kontradiktórne konanie, počas ktorého majú procesné strany právo nielen navrhovať, prípadne predložiť dôkazy na podporu svojich tvrdení, ale aj právo oboznámiť sa a vyjadriť sa k dôkazom predloženým druhou stranou, spravidla s cieľom ovplyvniť súdne rozhodnutie, čo je úzko spojené s právom obvineného na riadne dokazovanie v zmysle čl. 6 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorý obsahuje:

- právo vypočúvať svedka alebo dať vypočúvať svedkov proti sebe,
- právo dosiahnuť predvolanie a výsluch svedkov vo svoj prospech za rovnakých podmienok ako svedkov proti sebe.

Dovolateľ neuviedol konkrétne v čom vzhľadáva porušenie práva na obhajobu, iba konštatoval, že je nevinný, jeho syn ho obvinil bezdôvodne, čoho dôkazom je jeho emailová správa z 19. júla 2016 adresovaná bývalému obhajcovi obvineného a v ktorej okrem iného uviedol, že bol naviazaný viac na matku ako na otca, od otca chcel odísť, pretože k nemu necítil žiadne city. Jeho homosexuálna orientácia spôsobovala rodine hanbu a chcel sa aj dostať z rómskej osady do lepšieho prostredia. Tým sa chcel súdu a svojmu otcovi ospravedlniť. Podľa jeho názoru, súdy nedôsledne a nesprávne vyhodnotili dôkazy a najmä výpoveď poškodeného, ktorá je rozporná a rozhodol len na základe tejto výpovede a ďalších nepriamych dôkazov.

Z uvedeného je zrejmé, že obvinený namietal len spôsob vyhodnotenia vo veci vykonaných dôkazov a na základe nich ustálený skutkový stav veci. Dovolací súd po preskúmaní veci nezistil žiadne porušenie obhajobných práv obvineného.

Vzhľadom na prítomnosť obvineného a jeho obhajcu pri vykonávaní dokazovania v súdnom konaní, ako aj na možnosť obvineného vyjadriť sa k výsluchu poškodeného a ďalších vo veci vypočutých svedkov, resp. znalcov na hlavnom pojednávaní, dovolací súd dospel k záveru, že nemožno konštatovať žiadne porušenie práva obvineného na obhajobu spôsobom v zmysle § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por.

Dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. možno úspešne uplatňovať v prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré neboli na hlavnom pojednávaní vykonané zákonným spôsobom. Skutočnosť, že rozhodnutie je založené na dôkazoch vykonaných v rozpore so zákonom musí byť z obsahu spisu zrejmé a porušenie zákona by malo svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čomu napokon zodpovedá i samotná povaha dovolania ako mimoriadneho (nie ďalšieho riadneho) opravného prostriedku.

Z tohto potom logicky vyplýva záver, že nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov môže byť dovolacím dôvodom v zmysle § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. len vtedy, ak má, resp. mal negatívny dopad na práva obvineného. Ak sa nepreukázu takéto účinky nesprávneho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov, potom nemožno hovoriť o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371

ods. 1 písm. g/ Tr. por. Aj so zreteľom na to, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1, 3 písm. d/ Dohovoru by mohlo dôjsť len vtedy, ak by odsúdenie bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere na dôkazoch získaných nezákonným spôsobom, čo sa ale v predmetnej veci nestalo (pozri Mariana Marinescu p. Rumunsku, rozs. č. 36110/03 z 2. februára 2010, Emen p. Turecku, rozs. č. 25585/02 z 26. januára 2010, Ván Mechelen a ďalší p. Holansku, Visser p. Holandsku, rozs. č. 26668/95 zo 14. februára 2002, Al - Khawaja a Tahery p. Spojenému kráľovstvu, rozs. č. 26766/2005 a č. 22228/06 z 15. decembra 2011 a ďalšie).

Dovolať nijako konkrétne neodôvodnil svoje tvrdenie o nezákonnosti vykonaných dôkazov. Pokiaľ ide o hodnotenie výpovede poškodeného a svedkov z hľadiska vierohodnosti, ide o hodnotenie, ktoré zasahuje skutkové zistenia. Pojmom vierohodnosť výpovede sa označuje miera zhody výpovede so skutočnosťou. Vierohodná výpoveď zobrazuje udalosti presne, bez skreslenia tak, ako skutočne prebehli. V zmysle judikatúry je vierohodnosť vlastnosťou dôkazu (R 12/1987-II), ktorú teda súd posudzuje vo fáze hodnotenia dôkazov. Z obsahu zápisnice dovolací súd zistil, že svedkovia bola pri výsluchu poučení, obvinenému ako aj jeho obhajcovi bolo umožnené počas výpovedí svedkov na hlavnom pojednávaní klásť im otázky, ktorú možnosť aj opakovane využili.

Zákon neurčuje a ani nemôže určiť konkrétne pravidlá, podľa ktorých by sa malo vychádzať v konkrétnom prípade pri určení rozsahu dokazovania alebo pri hodnotení obsahu dôkazov a ich vzájomnej súvislosti. Jediným všeobecným pravidlom určujúcim rozsah dokazovania je zásada vyjadrená v ustanovení § 2 ods. 10 Tr. por., podľa ktorej orgány postupujú tak, aby bol zistený skutkový stav veci, a to v rozsahu nevyhnutnom na rozhodnutie. Podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. in fine však správnosť a úplnosť zisteného skutku dovolací súd nemôže skúmať a meniť. Z toho vyplýva, že dovolací súd nemá oprávnenie zaoberať sa skutkovými zisteniami a teda ani hodnotením a rozsahom vykonaných dôkazov, pretože to mu neprislúcha - stal by sa tak z neho súd tretej inštancie a dovolanie nie je inštitútom, ktorý má plniť úlohu ďalšieho odvolania, je mimoriadnym opravným prostriedkom, ktoré má zabrániť porušovaniu základných práv účastníkov konania a nie nahrádzať úlohy prvostupňového a odvolacieho súdu.

Z uvedeného je zrejmé, že v rozsahu námietok obvineného H. F. nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por., a preto Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 382 písm. c/ Tr. por. jeho dovolanie na neverejnom zasadnutí odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.